

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Gminy Zebrzydowice
z dnia 12-2014r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE ZEBRZYDOWICE
NA LATA 2015-2017**

I. WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Z 2011r. Nr 149 poz. 887 ze zm.) nałożyła na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizację pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z art. 176 w/w ustawy działania realizowane przez samorząd gminny to:

- 1) opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Program jest jednocześnie rozwinięciem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zebrzydowice na lata 2011–2017. Działania w ramach Programu wpisują się w Cel Strategiczny nr 2 Strategii tj. Wsparcie dla rodzin dysfunkcyjnych oraz zagrożonych dysfunkcjami.

II. DIAGNOZA

W roku 2013 z pomocy społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zebrzydowicach korzystało 319 rodzin w tym 113 rodzin z dziećmi. W rodzinach tych wychowywało się 243 dzieci. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wystąpił u 99 rodzin.

Niezwykle istotną kwestią – poza prowadzoną pracą socjalną z rodzinami – jest możliwość skorzystania z bezpłatnego wsparcia specjalistycznego. W roku 2013 z indywidualnego wsparcia psychologa skorzystało 37 osób (w tym dzieci) natomiast z poradnictwa prawnego 81 osób.

W roku 2013 realizowane były także grupy wsparcia – w tym grupa samopomocowa dla samotnych matek – liczba uczestników 5, oraz 2 treningi kompetencji i umiejętności społecznych – w którym uczestniczyło łącznie 13 osób,

Od stycznia 2012r. z rodzinami pracuje asystent rodziny. Aktualnie tego rodzaju wsparciem objętych jest 11 rodzin. Asystenturą rodzinną w pierwszej kolejności objęto rodziny, przejawiające największe trudności w prawidłowej opiece i wychowaniu dzieci, a tym samym zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej.

Praca asystenta odbywa się zawsze w miejscu zamieszkania rodziny. Pod opieką jednego asystenta nie może pozostawać więcej niż 20 rodzin. Warunki te umożliwiają intensyfikację i indywidualizację pracy z rodzinami w niwelowaniu ich trudności, błędów, braku umiejętności sprawowania właściwej opieki. Asystenci uczą ekonomicznego gospodarowania budżetem domowym, wypełniania codziennych obowiązków związanych z prowadzeniem domu, utrzymywania czystości również osobistej, załatwiania spraw urzędowych, wyrabiają nawyki kontaktu z placówkami opieki zdrowotnej, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami, motywują do podejmowania terapii uzależnień, poszukiwania pracy lub uzyskania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Pomagają w sporządzaniu pism, wniosków, podań. Zachęcają i uświadamiają rodzinom korzyści z uzyskania wsparcia w placówkach i instytucjach działających na rzecz dzieci i rodzin.

Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2012-2014

Lata	Liczba dzieci	Liczba rodzin
2012	3	3
2013	5	2
2014	2	1

Na terenie Kaczyc funkcjonuje placówka wsparcia dziennego – świetlica środowiskowa, w której prowadzona jest także socjoterapia. Zajęcia w świetlicy prowadzone są przez psychologa.

W przypadku rodzin, w których dochodzi do przemocy praca odbywa się w formule interdyscyplinarnej w ramach Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Zebrzydowice. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zebrzydowicach,
- Policji,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zebrzydowicach,
- oświaty,
- służby zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- Sądu Rejonowego w Cieszynie.

W roku 2013 w 26 rodzinach założonych zostało 29 Niebieskich Kart A.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej.

Opieką Gminnego Przedszkola Publicznego w Zebrzydowicach objętych jest 443 dzieci.

Edukacja szkolna w Gminie Zebrzydowice realizowana 4 szkołach podstawowych – łącznie 852 uczniów oraz dwóch gimnazjach – 460 uczniów.

III. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">- doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny,- dobre rozeznanie środowiska lokalnego – diagnoza,- podejmowanie działań zapobiegających umieszczeniom dzieci poza ich rodziną naturalną,- profesjonalna praca służb pomocy społecznej,- zatrudnienie asystentów rodzin pozwalające na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną i dzieckiem w środowisku naturalnym,- dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych dla rodzin,- dostęp do specjalistycznego poradnictwa prawnego i psychologicznego,	<ul style="list-style-type: none">- brak ofert wsparcia ze strony organizacji pozarządowych działających na terenie gminy w obszarze wspierania rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,- zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców,- brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych,- mała aktywność rodzin do samoorganizacji „grup wsparcia” lub „grup samopomocowych”,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">- udzielanie rodzinom konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna, mediacyjna, terapeutyczna),- wzrost świadomości dot. korzyści z podjęcia przez rodziny współpracy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,- kontynuowanie usług świadczonych przez asystentów rodzin (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych),- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę,- funkcjonująca placówka wsparcia dziennego,	<ul style="list-style-type: none">- osłabienie/zanik więzi, tradycji rodzinnych,- wzrost kosztów utrzymania rodzin,- zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców,- uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”,- brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne,- długotrwały i trudno mierzalny proces przywracania rodzinie zdolności prawidłowego funkcjonowania,- brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo,

IV. ZASOBY:

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz inne pełniące funkcje wspierające:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zebrzydowicach;
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zebrzydowicach;
- 3) Urząd Gminy Zebrzydowice;
- 4) Gminne Przedszkole Publiczne w Zebrzydowicach;
- 5) Zespół Szkół w Zebrzydowicach;
- 6) Zespół Szkół w Kaczycach;
- 7) Szkoła Podstawowa w Kończycach Małych;
- 8) Szkoła Podstawowa w Markłowicach Górnych;
- 9) organizacje pozarządowe.

2. Instytucje i organizacje z poza terenu gminy Zebrzydowice:

- 1) Powiatowy Ośrodek Wsparcia dla Osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie;
- 3) Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie;
- 4) organizacje pozarządowe.

V. CELE PROGRAMU:

1. Cel główny:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością;
- 2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach;
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

VI. ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU.

1. Cel szczegółowy I: Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością

Zadania	REALIZATORZY / PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
Świadczenie pomocy społecznej rodzinom niezamożnym	GOPS	2015-2017
Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloproblemowych do przedszkoli	GOPS, GPP, Urząd Gminy	2015-2017
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole i przedszkolu	GOPS, Szkoły, GPP	2015-2017
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki	GOPS, Szkoły	2015-2017
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych	GOPS	2015-2017
Współorganizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin w tym z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu	GOPS, GKRPA, Kuratorium Oświaty,	2015-2017
Współpraca z instytucjami i organizacjami spoza terenu gminy zajmującymi się pomocą w rodzinie	GOPS, GKRPA, Szkoły, GPP, Policja,	2015-2017

2. Cel szczegółowy II:

Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach

Zadania	REALIZATORZY / PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym	GOPS	2015-2017
Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych	GOPS, GKRPA	2015-2017
Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci	GOPS, GKRPA, Szkoły, GPP, Urząd Gminy	2015-2017
Zapewnienie rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych pomocy asystenta rodziny.	GOPS	2015-2017
Działania korekcyjno - edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie	GOPS, POW	2015-2017
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez i rozwój placówek wsparcia dziennego	GOPS, GOK, Szkoły,	2015-2017
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	GOPS, Policja, Szkoły	2015-2017
Organizacja grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin z problemami wychowawczymi	GOPS, GKRPA,	2015-2017
Współpraca z podmiotami pracującymi na rzecz rodziny z poza terenu gminy w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	GOPS, GKRPA, Szkoły, Policja, GPP,	2015-2017

3. Cel szczegółowy III : Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI
Współpraca interdyscyplinarna w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych	GOPS, GKRPA, Policja, Szkoły	2015-2017
Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień	GOPS	2015-2017
Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych	GOPS, GRKPA, Policja,	2015-2017
Promowanie aktywności młodego pokolenia, poprzez wspieranie idei wolontariatu oraz inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego.	GOPS, Szkoły	2015-2017
Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	GOPS, Szkoły, GOK	2015-2017
Uświadomienie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży	Szkoły, GOPS	2015-2017

VII. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie gminy Zebrzydowice w szczególności przejawiające problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

VIII. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez GOPS, GKRPA, Policję, Szkoły, PCPR.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.
2. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli.
3. Liczba dzieci korzystających z Rządowego Programu pomoc państwa w zakresie dożywiania.
4. Liczba dzieci korzystających z Rządowego programu pomocy uczniom- "Wyprawka Szkolna".
5. Liczba udzielonych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym.
6. Liczba udzielonych zasiłków szkolnych.
7. Liczba dzieci biorących udział w koloniach finansowanych przez Kuratorium Oświaty w Katowicach.
8. Liczba dzieci biorących udział w koloniach z programem profilaktycznym z rodzin dotkniętym problemem alkoholizmu.
9. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi objętymi pracą socjalną.
10. Liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa.
11. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
12. Liczba osób, które uczestniczyły w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie.
13. Liczba grup wsparcia działających na terenie gminy.

IX. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt przedstawia radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.
2. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej